

ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΤΡΙΝΑΚΡΙΑ ΤΟΥ ΑΛΕΚΟΥ ΛΕΒΙΔΗ

LA TRINACRIA NELLA PITTURA DI ALEKOS LEVIDIS

Τρινακρία, η γη δηλαδή με τις τρεις άκρες, ήταν το πρώτο όνομα που έδωσαν στη κελία οι αρχαίοι Έλληνες, όταν έφτασαν ως άποικοι, χτίζοντας πόλεις και ναούς στη δυτική αυτή μεγαλόνησο, αλλά και στην υπόλοιπη μεσημβρινή Ιταλία. Πριν από αυτούς, είχαν φθάσει οι Φοίνικες και μετά τους Έλληνες ακολούθησαν οι Ρωμαίοι, οι Βυζαντινοί, οι Άραβες, οι Νορμανδοί και ο "χορός των στεμμάτων" με τους Σουηβούς, τους Ανδεγαυούς και τους Βουρβώνους της Νάπολης. Παρόλο που η Νότιος Ιταλία γνώρισε πολλούς πολιτισμούς στη διαδρομή του χρόνου, η εποχή της Magna Graecia, στον τόπο αυτόν, άφησε γύρω τα χαρακτηριστικά της.

Ο Αλέκος Λεβίδης, ένας ιδιαίτερα αισθαντικός σύγχρονος καλλιτέχνης, περιόδευσε επιστημονικά στα πολυθρύλητα εκείνα χώματα των αλλοτινών μεσογειακών αποικιών που γνώριζαν τη λατρεία των θεών του Ολύμπου, αλλά και τους φιλοσοφικούς διαλογισμούς του Πλάτωνα, του Παρμενίδη και του Ζήνωνα του Ελεάτη. Στα ζωγραφικά έργα που φιλοτέχνησε, συνδύασε το παρελθόν με το παρόν μέσα από την ιστορία, τα μνημεία και τις παραδόσεις, τη βλάστηση της φύσης και τα ιδιοσυγκρασιακά γνωρίσματα της ατμόσφαιρας. Η σχεδιαστική ευκρίνεια των τοπίων του συμπληρώνεται με τις χρωματικές ποιότητες των τόνων των αντιπαραθέσεών τους, ανάμεσα στις οποίες δεσπόζουσα θέση έχει η χοϊκή κλίμακα της όμπρας, της σκούρας σιένας, του ψημένου κεραμιδιού και άλλοτε πάλι της ρόδινης και της πορτοκαλένιου που φτάνει μέχρι τους πορτοκαλένιους «σικελικούς εσπερινούς», πριν φτάσει το σκοτάδι.

Τα τοπία του Αλέκου Λεβίδη προσδιορίζουν το εικαστικό του «Μετζοτζόρνο», εμπνευσμένο από το πνεύμα του «Γατόπαρδου» του πρίγκηπα Λαμπεντούζα κι εμπνευσμένο από τους ερειπιώνες της Κάτω Ιταλίας, απ' το εύκρατο μεσογειακό της κλίμα με τις χαμηλές βουνάδες και τους ασβεστολιθικούς της λόφους, απ' τα υψίπεδα της ενδοχώρας της και το μαγευτικό ηφαίστειο της Αίτνας ή τα όρη της Κατάνης. Δεν περιλαμβάνουν τα τοπία αυτά μεταβιστικές διαπραγματεύσεις ή άλλες ιδιαιτερότητες που αφορούν τα γνωρίσματα του καλλιτέχνη, παρόλο που κάθε φορά εκπλήσσει τους θεατές του με την ανανεωτική του δύναμη, την πνευματικότητα και την ελεγειακή ατμόσφαιρα των έργων του. Στη συγκεκριμένη ενότητα τα χαρακτηριστικά αυτά έχουν μετουσιωθεί και διοχετευθεί στις ρεαλιστικές εικόνες των τοπίων του που θυμίζουν εντυπώσεις οι οποίες μένουν στη μνήμη του ταξιδιώτη ως μεταίμαση. Μεταισθήσεις από τους αρχαίους ναούς, από τα ορυχεία με το θειάφι και το αλάτι, από τις πλαγιές με τα ελαιόδενδρα, τις μυγδαλιές, τις μισοζέρες, τους κάκτους και τους χαμηλούς φοίνικες, από τους βράχους επίσης με σκαρφαλωμένα πάνω τους τα ελληνόφωνα κτίρια, αλλά κι απ' τις βαθιές χαράδρες που φανερώνουν το πέρασμα των χειμάρρων.

Τις κιτρινωμένες ή κοκκινωπές πέτρες των μεγαλειόβωλων παλαιών ιερών της Magna Graecia, συντροφεύουν σήμερα οι θάμνοι, τα εσπεριδοειδή, οι χερσότοποι και τα φρύγανα της ζωής που γεφυρώνει πολιτισμικά την Ανατολή με τη Δύση, την ένδοξη της ιστορία των πολιτισμών, του εξωτικού χαρακτήρα και μιας ζωτικής πραγματικότητας.

Αθηνά Σχινά
Κριτικός & Ιστορικός Τέχνης

Trinacria, cioè la terra dalle tre punte, fu il primo nome che gli antichi Greci diedero alla Sicilia, quando giunsero in questa grande isola occidentale per colonizzarla, costruendovi città e templi, come fecero anche nel resto del mezzogiorno d'Italia. In precedenza era stata visitata dai Fenici e, dopo i Greci, fu la volta di Romani, Bizantini, Arabi, Normanni, Svevi, con il loro "balletto di corone", Angioini e infine dei Borboni di Napoli. Sebbene nel corso dei tempi l'Italia meridionale abbia conosciuto numerose civiltà, l'epoca della cosiddetta "Magna Graecia" ha lasciato profonde tracce in questi luoghi.

Alekos Levidis, un artista contemporaneo particolarmente sensibile, ha compiuto, con l'occhio del pittore, un viaggio nelle terre leggendarie delle antiche colonie mediterranee, che conobbero il culto degli dèi olimpici e il pensiero filosofico di Pitagora, di Parmenide, di Zenone da Elea. In queste sue opere artisticamente realizzate, l'autore ha coniugato il passato e il presente attraverso la storia, i monumenti e le tradizioni, la flora e le peculiari caratteristiche dell'atmosfera. La chiarezza del disegno dei suoi paesaggi è completata dalle varietà cromatiche dei toni e dei loro contrasti, in cui una posizione predominante è riservata alla sequenza terrigna delle ombre, del verde cipresso, del cotto e a volte anche del riflesso rosato e violetto che nei "vespri siciliani", prima del calar della notte, arriva fino all'arancione.

I paesaggi di Alekos Levidis definiscono il "suo" Mezzogiorno pittorico, permeato dello spirito gattopardiano del principe di Lampedusa e ispirato dal mite clima mediterraneo, dai luoghi ricoperti di ruderi, dalle coste basse e dalle colline calcaree, dagli altipiani dell'entroterra e dal remoto vulcano Etna o dalle montagne di Catania. Questi paesaggi non contengono *patteggiamenti* postcubistici o altre caratteristiche che distinguono l'artista, nonostante egli riesca ogni volta a sorprendere l'osservatore con la sua forza rinnovatrice, con la spiritualità e l'atmosfera elegiaca delle sue opere. In questa particolare serie di quadri, tali caratteristiche transustanziate e riversate nelle immagini realistiche delle tematiche, riportano alla mente impressioni rimaste nella memoria del viaggiatore come *le sensazioni di poi*, le sensazioni postume generate dalla visione di templi antichi, solfatare e saline, pendii ricoperti d'olivi, mandorli, mimose, fichi d'India e basse palme, o anche di monti rocciosi sui quali si aggrappano i piccoli paesi grecofoni, o di dirupi che tradiscono il passaggio delle fiamme.

Le pietre ingiallite o rossastre dei grandiosi antichi luoghi sacri della Magna Graecia sono oggi in compagnia di cespugli, agrumeti, terreni incolti e dei resti di un'esistenza che, con la sua gloriosa storia di antitesi, con il suo carattere esotico e sua vitale realtà, getta un ponte culturale tra Oriente e Occidente.

Athinà Schinà
Critico e Storico d'Arte

ALEKOS LEVIDIS'S PICTORIAL TRINAKRIA

Trinakria, the three-cornered land, was the name given Sicily by the ancient Greeks, when they arrived as colonists on this large island in the West and built their cities and temples. It is the name they gave to the entire triangle of the Italian South. Phoenicians had passed this way before them and Romans, Byzantines, Arabs, Normans came after, followed by the 'dance of crowns', with the Swabians, the Angevins and the Bourbons of Naples. Southern Italy was exposed to many civilizations over the centuries, but the age of Magna Graecia is etched indelibly on its landscape.

Alekos Levidis, a particularly sensitive contemporary artist, takes us on a pictorial journey through this legendary land of Mediterranean colonies of old. This land where the gods of Olympus were worshipped and the philosophical dialogues of Pythagoras, Parmenides and Zenon of Eleates took place. His paintings combine the past with the present, capturing the history, monuments and traditions, the natural vegetation and the very special atmosphere. The clarity of the drawing in his landscapes is complemented by the quality and contrasts of the chromatic tones, in which a palette of earth colours dominates – umber, burnt sienna, brick red – enlivened with roseate and violet reflections, tending to the lambent orange of 'Sicilian Vespers', before nightfall.

His landscapes define his artistic Mezzogiorno, imbued with the spirit of Prince Lampedusa's *Leopard* and inspired by the ruins of Magna Graecia, the temperate Mediterranean climate, the low shores and the limestone hills, the plateaux in the hinterland, the long volcano of Etna, the mountains of Catania. These landscapes include none of the post-cubist negotiations or other distinctive traits of Levidis's art, even though he surprises his viewers each time with his rejuvenative power, the spirituality and elegaic ambience of his works. In this particular ensemble these traits have been transmuted and diffused into realistic images of his subjects, which recall impressions imprinted persistently in the traveller's memory. Impressions of the ancient temples, of the sulphur and the salt mines, of the hillslopes verdant with olive and almond trees, dense with mimosa and cactus and herbage; of the crags to which the Greek-speaking villages cling and of the deep gorges that reveal the passage of rushing torrents.

The yellowed and reddened stones of the magnificent old sanctuaries of Magna Graecia are now kept company by the bushes and the citrus trees, by the barren wastes and the scrub of a life that bridges culturally East and West, its glorious history of oppositions, of exotic charm and vital reality.

Athina Schina
Critic and Art Historian

